

**Construcció de la nova església d'Ollers durant la
immediata postguerra (1941-1943)**

Joan Maria Quijada i Bosch

● ● ● ● ● ● ● ● ● ● Construcció de la nova església d'Ollers durant la immediata postguerra (1941-1943)

Joan Maria Quijada i Bosch

Tècnic de l'Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona
jmquijada@arquebisbattarragona.cat

Resum: Estudi de la construcció de la nova església d'Ollers després d'haver enderrocat durant la darrera guerra civil l'antic temple barroc del segle XVII.

Paraules clau: Ollers, guerra civil, arquitectura religiosa

Abstract: Study of the construction of the new church of Ollers (a seventeenth century Baroque church) after being demolished during the last civil war.

Keywords: Ollers, civil war, religious architecture

El poble

Ollers és un petit nucli situat a la banda nord-occidental del terme de Barberà de la Conca, al qual està agregat, davant la confluència dels rius Vallverd i Anguera. La primera referència documental que en tenim és del segle XI, on s'esmenta el *podio super Ollers* com una de les fites del castell que s'havia de construir a Forès en les terres que els comtes de Barcelona, Ramon Berenguer I i Almodis, la seva muller, cediren a Miró Foguet i a Bernat Llop¹.

A mitjan segle XII tenim constància de l'existència d'un castell a Ollers del qual actualment no en resta cap vestigi. El 1164 Pere de Santesteve i la seva muller Ermessenda el cedeixen en feu a Arnau de Verdú amb totes les seves propietats. El 1174 el terme fou donat a l'orde del Temple per Bernat de Santa Coloma i el 1180 Arnau de Verdú i Pere de Santesteve els cedeixen tots els drets de què gaudien sobre el castell².

L'antiga església

Probablement la primera església romànica dedicada a santa Maria es bastí al segle XII. Des dels seus orígens l'església d'Ollers havia estat sufragània de la parròquia de Barberà de la Conca. Amb el nou «*Arreglo parroquial de la archidiocesis de Tarragona*» de l'any 1867 va ser segregada de la seva antiga matriu i traspasada a la parròquia de Pira en qualitat d'ajuda³. El motiu d'aquest canvi s'explica per la proximitat de la nova matriu respecte a l'anterior, fet que facilitava als feligresos d'Ollers poder desplaçar-se ràpidament a Pira per anar a complir amb les obligacions espirituals, abans amb més dificultats

per la distància amb Barberà, el pas pel riu Anguera i la superació del desnivell del barranc per arribar-hi.

Al segle XVII es derruï el primitiu temple romànic i se'n construí un de nova planta d'estil barroc. Gràcies a la descripció de l'inventari de l'any 1925 podem fer-nos una idea de com era l'església d'Ollers abans de la destrucció que patí durant la darrera guerra civil⁴. El temple de planta rectangular (quatre metres de llarg per set metres d'ample) i d'una sola nau amb volta, estava ubicat a la part baixa de la vila. En desconeixem l'any de la construcció, però sabem que a la portalada hi havia la data de 1771, tot i que aquesta correspondria a una reforma posterior.

L'església comptava amb quatre altars: el major dedicat a la Nativitat de la Mare de Déu i tres de laterals dedicats a sant Crist, a la Mare de Déu del Roser i a sant Isidre. L'altar major d'estil plateresc estava situat al presbiteri enfront de l'entrada principal. A la part inferior hi havia uns taulons que simulaven marbres de colors. La part central estava formada per tres grades on hi havia dos sagraris: l'inferior envoltat per una glòria i tres caps d'àngels, i el superior amb la custòdia guardada. A sobre d'aquest últim sagrari hi havia una gran fornícula amb la imatge de la Nativitat de la Mare de Déu d'1,70 metres, a la seva dreta i separades per columnes hi havia les imatges de santa Elena i sant Gregori, i a l'esquerra les imatges de santa Margarida i sant Sebastià, totes d'1,13 metres. Rematant l'altar hi havia les figures de sant Miquel arcàngel al centre, sant Antoni a la dreta i sant Josep a l'esquerra, totes d'un metre d'alçada, a més a més de dos àngels. Va ser daurat l'any 1768. El rector n'era l'encarregat del manteniment.

A la dreta del temple hi havia dos altars, el primer dedicat a la Mare de Déu del Roser, amb un retaule de fusta, on hi havia pintat a l'oli els misteris del Santíssim Rosari. Al centre del retaule hi havia les imatges del Sagrat Cor de Jesús (d'1,40 metres) i, al costat, santa Anna (de 80 cm) i la Mare de Déu del Roser (de 60 cm). L'encarregat de l'altar era el majoral de la confraria que s'ocupava d'encendre i apagar les espelmes. El 20 de desembre de 1929 un incendi va reduir a cendres aquest altar. Només se salvà del foc la bandera i la plàtera de l'almoïna. En el seu lloc, s'hi va col·locar un nou altar d'alabastre dedicat al Sagrat Cor de Jesús amb les imatges de la Puríssima Concepció i una altra de la referida advocació. El fum afectà l'interior de l'església, en deixà ennegrides les parets, que després de ser netejades van ser pintades imitant carreus⁵.

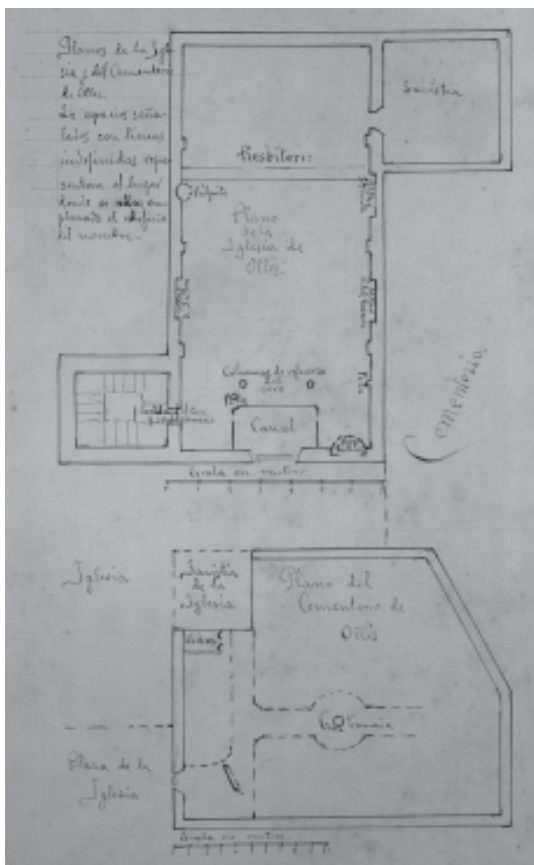
El segon altar, dedicat a sant Crist, es basava en un retaule de fusta pintada d'estil renaixentista sense daurar. Hi havia dues imatges: la del sant Crist (d'un metre) i la de la Mare del Déu dels Dolors (d'1,20 metres). Aquest altar estigué a càrrec de la família de Joan de la Rosa fins a l'any 1920 que deixà de fer-ho i se n'ocupa temporalment el rector, fins que l'any 1924 se'n feu càrrec la casa de Maria Bepa.

A l'esquerra de l'església, a la mateixa altura que l'altar de la Mare de Déu del Roser, hi havia l'altar de sant Isidre amb un retaule d'estil renaixentista,

al centre del qual hi havia la fornícula on es col·locava la imatge de sant Isidre (de 80 cm). La família encarregada d'aquest altar era la casa Caballer.

El baptisteri era un armari encastat a la paret a la dreta de l'entrada de la nau on hi havia un quadre de sant Joan batejant al riu Jordà. La pila baptismal era de pedra amb forma circular (amb un diàmetre de 80 cm) i estava coberta amb una porta amb pany. El cor estava situat a la part anterior del temple sobre el cancell i recolzat sobre una petita volta reforçada amb uns suports de ferro. La trona estava adossada a la paret de l'esquerra, al costat de l'evangeli; a més, hi havia vuit bancs per als feligresos.

Annex a l'església hi havia el campanar, la sagristia i cementiri parroquial. El campanar (de 18 metres d'alçada) estava situat a la dreta de la portalada d'entrada de l'església, amb una base quadrada de 3 x 3 metres i una part superior on hi havia restes truncades i llises amb acabament piramidal i una teulada. El cementiri parroquial estava situat a l'esquerra del temple, envoltat d'una paret i tancat amb una porta de fusta.



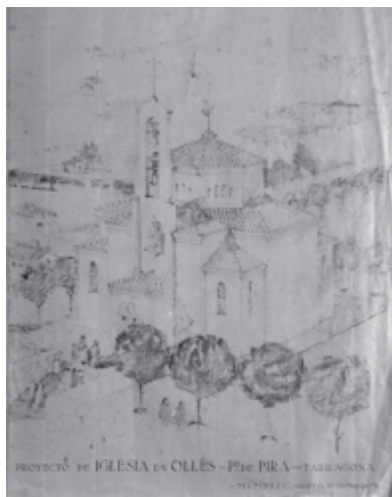
Planta de l'antiga església i del cementiri l'any 1924.

La guerra civil

Durant les primeres setmanes de la guerra civil van ser saquejades i cremades la gran majoria de les esglésies de l'arquebisbat de Tarragona. El 25 de juliol del 1936 al voltant de les cinc de la tarda arribaren a Ollers uns grups de revolucionaris procedents de Barberà de la Conca que, juntament amb els d'aquesta vila, acordaren cremar l'església. Gràcies al testimoni de la germana Rosa Balcells Company, carmelita missionera teresiana, que llavors tenia 15 anys, podem refer la seqüència dels fets. Aquella mateixa tarda es presentà a casa seva Josep Civit, cosí germà del seu pare, amb un fusell a l'espatlla, i demanà les claus de l'església que guardaven a casa, a contra cor Rosa Balcells, per indicació del seu pare, les hi donà. Acte seguit saquejaren l'església i profanaren les tres sepultures que hi havia a dins. En un principi, els milicians començaren a desmuntar els retaules per treure'ls cap fora de l'església i llançar-los al foc però davant la dificultat de desfer el retaule major optaren per omplir l'interior del temple amb feixos de llenya i calar-hi foc. L'incendi afectà l'estructura de l'edifici i en provocà l'ensorrament⁶.

Edificació de la nova església

Finalitzada la guerra, els feligresos d'Ollers no tenien cap lloc per poder celebrar la missa. Davant d'aquesta situació, la mare de la Rosa Balcells, Remei Company, reuní les famílies catòliques que hi havia a la vila i, entre tots, compraren la imatge de sant Sebastià, patró del poble, que col·locaren, temporalment, en un altar de la sala de l'abadia per poder celebrar els oficis religiosos, mentre es feien les gestions per bastir una nova església.



Projecte de la nova església d'Ollers realitzat per l'arquitecte diocesà Francesc Monravà i Soler l'any 1941.

La primera idea fou la d'aixecar un temple de nova planta en un solar cedit gratuïtament pel senyor Vives, situat al costat de la plaça de la Font, a l'entrada d'Ollers pel camí que va de Sarral a Pira, darrera del celler del mateix Vives. La redacció del projecte va ser encarregat a Francesc Monravà i Soler, arquitecte diocesà de Tarragona, el qual va dissenyar una església bizantina de planta de creu grega amb una volta esfèrica en el creuer i mitges voltes en les quatre naus laterals. Els quatre angles entrants de la creu estaven destinats a acollir, els més pròxims a l'entrada, el baptisteri i l'escala del cor, i, els dos restants, la sagristia i el traster. L'entrada de la nova església estava protegida per un petit atri a sobre del qual sobresortien dos contraforts que s'havien de prolongar formant una espadanya per col·locar-hi la campana. Per accedir des del carrer a la nova església s'havia dissenyat una escalinata per tal de salvar el desnivell que hi havia amb el carrer. El projecte, valorat amb 76.224,12 pessetes, va ser presentat al Servicio de Regiones Devastadas y Reparaciones del Ministerio de Gobernación el 20 de gener de 1941 per tal d'obtenir una ajuda econòmica⁷.

La urgència per construir una nova església, l'elevat cost del projecte i la incertesa de no saber quan i quina quantitat rebrien de les autoritats motivà l'abandonament de la idea. Així doncs, els habitants d'Ollers es reuniren de nou i acordaren reconvertir la casa de la plaça de Jaume Serra Rosich, que residia a Reus, en la nova església. El 7 de juliol de 1941, Mn. Lluís Robinat i Pau, plebà de Montblanc, en nom de l'Arquebisbat de Tarragona, va signar l'escriptura de compra venda de l'esmentada casa pel preu de 2.500 pessetes. Optaren a les obres de reforma de la casa tres constructors: un de Montblanc, un altre de Sarral i un tercer de Rocafort de Queralt anomenat Emili Trisant, el qual oferí les millors condicions econòmiques i s'emportà l'obra per nou mil pessetes.

El 2 de maig de 1942 el plebà de Montblanc va beneir la nova església d'Ollers acompanyat d'altres sacerdots i amb l'assistència, també, de l'Ajuntament de Barberà de la Conca. Durant l'ofici, el cor parroquial de Rocallaura va interpretar el *Pontificalis* de Lorenzo Perosi i, en acabar, va interpretar algunes peces d'autors clàssics. El dia següent es donà comunió general i el tercer dia ofici de difunts. La fàbrica de l'església no es va acabar fins al 7 de setembre de 1942, després d'arranjar-ne la teulada. El 3 d'octubre del mateix any es va col·locar un vitrall de 122 cm de diàmetre realitzat per Bonet de Barcelona. Mn. Lluís Robinat i Pau, juntament amb Mn. Josep Domingo i Jaume Amenós, beneí la nova campana apadrinada per Joan Sans Llort, alcalde, i Maria Nuet, la seva muller. Finalment, el 17 de febrer de 1943, després de pintar l'interior de l'església i arranjar-ne les parets exteriors, es donava per acabada l'obra. El 13 de març d'aquest mateix any el Dr. Salvador Rial i Lloberas, vicari general de l'arquebisbat, visità la nova església.

La reconstrucció del nou temple d'Ollers va tenir un cost total de 26.059 pessetes. Per la fàbrica, es van esmerçar 17.209 pessetes, sufragades en gran part amb els estalvis de l'església i amb els donatius dels habitants del poble

i del governador civil de la província de Tarragona, gràcies a les gestions realitzades per Remei Company, de la casa Balcells, i per la seva cosina Serafina Mariano. El mobiliari i les imatges de la nova església foren regalats per diverses famílies: el Sant Crist per Maria Amill de Pira, la Mare de Déu per la família Cavaller, el Sagrat Cor de Jesús per la família Balcells, la Mare de Déu dels Dolors per la família de Miquel Balcells i el Sant Josep per la família Gaspà⁸. La imatge de la Puríssima Concepció va ser comprada amb els diners recaptats durant les funcions que el grup teatral local va fer a Blancafort, Pira i Ollers. La mestra Carme Vila dirigia aquest petit grup de teatre i el seu xicot, músic, els ensenyava a cantar sarsueles⁹. El 25 de juny de 1942 la Direcció General de Asuntos Eclesiásticos del Ministeri de Justícia els concedí cinc mil pessetes per a les referides despeses. Amb aquests diners es va comprar la nova campana, el rosetó de la façana i, finalment, es va pintar l'interior del temple¹⁰.

La situació actual de l'església

Actualment l'antiga església d'Ollers presenta un estat lamentable. L'interior està ple de terra i vegetació. Resten, únicament en peu, la façana, la base del campanar i el lateral dret que fa de paret mitjanera amb el cementiri, amb els arcs i les pilastres.



Les restes de l'antiga església d'Ollers l'any 1993.

Apèndix documental

Notícia de la construcció i benedicció de la nova església d'Ollers:
AHAT, Fons Parroquial de Santa Maria d'Ollers, Llibre de l'administració del benefici de la Nativitat de la Mare de Déu (1792-1943), número 7, caps 2, 62r-64v.

La nueva capilla de Ollés.

El día siete de junio de mil novecientos cuarenta y uno, el señor vicario general, doctor Rial, dió sus poderes al doctor Robinat, plebano de Montblanch, para firmar la escritura de compra venta de una casa, propiedad de Jaime Serra Rosich, a favor del arzobispado de Tarragona, en la misma fecha citada. El documento esta archivado en este archivo de Pira. Su coste es de 2.500 pesetas.

Antes de proponer la compra de este edificio se propuso levantar una iglesia de nueva planta detrás la bodega del señor Vives, al lado de la plaza de la Fuente, regalando el terreno el señor Vives. Se llamó al arquitecto diocesano, señor Monrabá, tomando sus notas y en su día envió el plano, que lo guarda el alcalde, trabajo hecho con todo primor y aprobado por el Estado, cuyo presupuesto ascendió a setenta y seis mil pesetas y los gastos del señor arquitecto subieron mil doscientas veinticinco pesetas. Reunidos los de Ollés se vio que era una cantidad superior a la que se disponía y como no se podía disponer de las pesetas del Estado por no saber las que daría y cuando las daría, se determino hacer lo que se hizo.

Las obras se dieron a tres empresarios, uno de Montblanch, otro de Sarreal y al de Rocafort de Queralt, llamado Emilio Trisant, quien por ofrecer mejores condiciones se comprometió disponerla por el precio o suma de ocho mil ochocientos pesetas, incluyendo seis bancos, confesonarios, barandas del presbiterio y coro, puertas de las sacristías, pilas de agua bendita y bautismal con la vidriera de la fachada.

En la disposición de la iglesia trabajaron todos los vecinos del pueblo por riguroso turno, aunque por la fuerza algunos y otros muy gustosamente, de estos últimos se distinguieron por su celo incansable las familias Bepa y Balsells, impulsoras de la obra, logrando por su intervención mil pesetas del señor gobernador civil de la provincia.

El día dos de mayo del año mil novecientos cuarenta y dos se celebró la solemne inauguración de la pequeña iglesia con asistencia extraordinaria de personas de los pueblos vecinos. El señor vicario general delegó al plebano de Montblanch para bendición de la iglesia, imágenes, etc. Él mismo fue el orador sagrado. El coro parroquial de Rocallaura interpreto la gran Pontificalis de Perosi, resultando el acto solemníssimo. También asistió el ayuntamiento de Barberá y doce sacerdotes. Después de la misa oficio se interpretaron algunas obras de autores selectos de la música por el mismo coro. Por la tarde exposición mayor, trisagio cantado y rosario. El departamento escenográfico local represento algunas obras a fin de ayudar a los gastos hechos a favor de la fiesta. El día siguiente comunión general y el tercer día oficio de difuntos. El día mismo de la inauguración llevo la titular, Santa María, regalo del señor Vives, mide 1,30 centímetros y cuesta 1.050 pesetas, las demás imágenes ya estaban antes allí. San Sebastián, patrón de la parroquia de metro, 375 pesetas, San José de metro, 525 pesetas, regalo de la familia Gaspá, Sagrado Corazón de metro, 400 pesetas, regalo de la familia Balsells, la Virgen de los Dolores de metro, 400 pesetas (Frigola, Lérida), Santo Cristo, la imagen mide metro treinta, 1,30 m,

850 pesetas. Estas imágenes son de casa Segarra de Reus, la Purísima de 0,80 centímetros es de casa Freixes Reus. Las sacras 60 pesetas, 6 candeleros madera, candelabros de madera 40 pesetas, dos, lámparas 15 pesetas.

Hay otros pequeños gastos cuyos importes son como siguen:

Casa Alfonso de Montblanch 106 pesetas.

Mosaico 56 metros i ½ a 14 pesetas metro, 791 pesetas en casa Baldrich Montblanch.

Hojalata de Belltall 40 pesetas.

Carpintero de Pira 52 pesetas.

500 programas a Requesens 55 pesetas.

Hacer forrar la puerta 42 pesetas.

Por dos viajes de camino (Siscar Rocallaura) de Rocallaura a Ollés y de Olles a Montblanch y de Montblanch a Olles y de Olles a Rocallaura 490 pesetas. Los conceptos de estos viajes fue transportar el coro parroquial de Rocallaura a Ollés y volverlos, 240 pesetas, transportar la Santa María de Montblanch a Ollés 250 pesetas. Taxis de Montblanch a la Plana y de Montblanch a Ollés, 137 pesetas. Pintor 45 pesetas.

El tejado fue reparado por un albañil de Sarreal por 200 pesetas, actuando de peones de albañil dos mujeres y tres niños. La fábrica de la iglesia fue terminada el día 7 de septiembre de 1942. La vidriera fue colocada el día 3 de octubre de 1942. La construyó el señor Bonet de Barcelona, especialista por el precio de 1.200 pesetas.

La campana fue adquirida 1 de noviembre y bendecida el día 14 de noviembre de 1942. Bendecida solemnemente por el doctor Luis Robinat, plebano de Montblanch y dos ministros, reverendo José Domingo y Jaime Amenos. Comparada en la casa número 1º calle corders Barcelona por el precio de 1.725 pesetas, incluida la inscripción que dice: Juana Maria Natividad, Ollés 15-XI-42 apadrinándola Juan Sans Llort alcalde y Maria Nuet esposa del teniente de alcalde, su peso es de 45 kilos, su contrapeso puesto por el carpintero y herrero de Pira pesa 14 kilos, el eje y gajas de hierro unos 7 kilos = 56 kilos.

Lo fue por un pintor de Sarreal por el precio de 600 pesetas y revocada por un albañil del mismo pueblo por el precio de 1.130 pesetas, menos la cara de levante por no tener tanta necesidad y el día 17 de febrero de 1943 fue acabada totalmente.

El día 13 de marzo visito el señor vicario general doctor Salvador Rial, a fin de recompensar la obra hecha y alentar a los demás a realizar obras en sus iglesias y también a reponer canónicamente el vía crucis. Estuvo en Ollés tres días, 13, 14 y 15 bien enteros, pues se marchó el 16 de marzo de 1943 por la mañana.

Hasta la fecha del 2 de mayo de 1942 en la se inauguro la nueva capilla, se hacían las funciones litúrgicas en una sala de la casa rectoral. Esta fue hundida parcialmente a causa de la extraordinaria nevada que cayo durante el mes de febrero de 1944 y cuya reparación fue realizada los días 29 y 30 de mayo del mismo año y por el albañil de Sarreal (Savidoset). En los mismos días fueros rehechas las paredes del cementerio derrumbadas a causa de las filtraciones profundas derivadas de la nieve. Los gastos corrieron a costa de los de Barberà.

Resumen de las cuentas de Ollés.

Gastos fábrica.

Por la compra de la casa y escritura de la misma 2.550 pesetas.

Maestro de obras 9.000 pesetas.

Plano del arquitecto Monrabá 1.225 pesetas.

Objetos de alabastro de Miguel Vinadé, Sarreal 1.240 pesetas.
Viajes de camino y coche 879 pesetas.
Cincuenta metros y medio de mosaico del señor Baldrich 791 pesetas.
Arreglar el tejado 429 pesetas.
Casa Alfonso (ferretería), Montblanch 106 pesetas.
Carpintero de Pira 52 pesetas.
Imprenta Recasens de Montblanch 55 pesetas.
Hojalatero de Sarreal 82 pesetas.
Pintor de Pira 45 pesetas.
2 bolas de cemento 40 pesetas.
Recadero señor Torres, Montblanch 50 pesetas.
Pila bautismal 200 pesetas.
Casulla blanca 300 pesetas.
9 juegos sacros de casa Segarra, Reus 60 pesetas.
2 candeleros y dos candelabros madera, Reus 40 pesetas.
Lámpara de madera, Reus 65 pesetas.
Total 17.209 pesetas.

Ingresos.

Hallado en depósito cuando tomé posesión parroquia 15.000 pesetas.
Donativo del excelentísimo señor gobernador civil provincia 1.000 pesetas.
Donativos particulares 1.209 pesetas.
Total 17.209 pesetas.

Mobiliario regalado.

Imagen del Santísimo Cristo 1,30 centímetros de la señora María Amill, Pira, 850.
La titular Santa María del señor Vives 1.050.
El Sagrado Corazón de Jesús de la familia Balsells 400.
La Virgen de los Dolores de la familia Miguel Balsells 400.
San Sebastián (Patrón) 375.
San José de la familia Gaspá 525.
La Purísima Freixas 300.
Total 3.900.

Del Estado.

La campana 56 kilogramos (Barcelona) 5.000.
Vidriera 122 centímetros (Barcelona) 1.750.
Revocar las paredes (exterior) 1.200.
Pintar la cara interior de la misma 600.
Contrapeso de la campana 270.
Menos 50 pesetas de derechos del habilitado diocesano.
Total 4950.
Invertidos para construcción de la iglesia 26.059 pesetas.

Comptes de la fàbrica de la nova església d'Ollers:

AHAT, Fons Secretaria de Cambra i Govern, Reparació de Temples. Ollers (1942-1943), número 12, caps 12.

Transformación de una casa en una yglesia en el pueblo de Ollés.
Dicho trabajo está hecho con contrata por la cantidad de nueve mil pesetas

y derribos de esta recibidad por el ayuntamiento de Ollés en la que se an empleado la cantidad de jornales y materiales.

90 jornales albañil a 22 pesetas uno	1980 pesetas
52 jornales a aprendis a 18 pesetas uno	1.044 pesetas
68 jornales a peón a 20 pesetas uno	1.360 pesetas
Seguro 6%	263 pesetas
3.500 racillas a 0,28 pesetas uno	980 pesetas
60 sacos de cemento rápido a 4 pesetas uno	240 pesetas
110 sacos de yeso a 3 pesetas uno	330 pesetas
60 sacos de cals hidráulica a 4,50 pesetas uno	270 pesetas
15 jornales carro a 40 pesetas uno	600 pesetas
500 techos a 0,30 pesetas uno	150 pesetas
Por madera la cantidad de	1.500 pesetas
Por varios materiales de pequeña cantidad	200 pesetas
Emilio Tristant Pons,	
Rocafort de Queralt, día 4 de noviembre de 1942.	

Notes

(1) *Catalunya Romànica: el Tarragonès, el Baix Camp, l'Alt Camp, el Priorat, la Conca de Barberà*, volum XXI. Enciclopèdia Catalana, Barcelona, 1995, p. 449.

(2) PALAU I DOLCET, Antoni. *Guia de la Conca*. Impremta Romana, Barcelona, 1932, p. 64-64.

(3) Arancel parroquial de la Archidiócesis, 1867, p. 4:

Auto. En ejecución del artículo 24 del ultimo concordato y en conformidad a la real cédula de ruego y encargo de 3 de enero de 1854 y del decreto adicional de 15 de febrero último, en uso de las facultades ordinarias y extraordinarias de que nos hallamos revestidos, declaramos, proveemos y mandamos que la parroquia de Santa María de Barbará, arciprestazgo de Montblanch, conservando su actual demarcación, salvo la modificación que luego se dirá [...]. Se le separa definitivamente la sufragánea de Santa María de Ollés que se une a la parroquia de Pira en calidad de ayuda de parroquia [...].

(4) AHAT, Fons de Secretaria de Cambra i Govern. Inventaris parroquials. «Ynventario de la iglesia de Santa Maria de Ollés, ayuda de parroquia de Pira, arciprestazgo de Montblanch. Año de 1924», número 71, caps 2.

(5) AHAT, Fons de Secretaria de Cambra i Govern. Reparació de Temples (1911-1930), número 4.a.20, caps 14.

(6) AHAT, Memòria de la germana Rosa Balcells Company, carmelita missionera teresiana, sobre la construcció de la nova església d'Ollers.

(7) AHAT, Secretaria de Cambra i Govern. Reparació de Temples. «Proyecto de iglesia en Ollés» (1941), número 5.a.37, caps 17.

(8) AHAT, Fons parroquial de Santa Maria d'Ollers. Llibre de l'administració del benefici de la Nativitat de la Mare de Déu (1792-1943), número 7, caps 2, f. 64v.

(9) AHAT, Memòria de la germana Rosa Balcells Company, carmelita missionera teresiana, sobre la construcció de la nova església d'Ollers.

(10) AHAT, Fons parroquial de Santa Maria d'Ollers. Llibre de l'administració del benefici de la Nativitat de la Mare de Déu (1792-1943), número 7, caps 2, f. 65r-v.

Recepció: Gener 2012

Valoració: Dra. Sofia Mata de la Cruz (URV)

Acceptació: Març 2012